

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Кафедра менеджменту та публічного врядування

07-06-74М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань та самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Публічне управління екологічною
політикою» для здобувачів вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою
«Публічне управління та адміністрування»
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою з
якості ННІЕМ
Протокол № 8 від 29.01.2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки до виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Публічне управління екологічною політикою» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Мартинюк Г. Ф. – Рівне : НУВГП, 2024. – 29 с.

Укладач:

Мартинюк Г. Ф., к.п.н., доцент кафедри менеджменту та публічного врядування.

Відповідальний за випуск: Тихончук Л. Х., д.держ.упр., проф., в.о. завідувача кафедри менеджменту та публічного врядування

Керівник ОП: Антонова С. Є., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та публічного врядування.

© Г. Ф. Мартинюк, 2024

© НУВГП, 2024

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Мета і завдання виконання практичних занять із дисципліни «Публічне управління екологічною політикою».....	3
2. Тематика практичних занять.....	7
3. Тематика самостійної роботи.....	17
4. Перелік тем для написання рефератів.....	22
5. Оцінювання знань студентів.....	25
6. Розподіл балів за формами контролю.....	26
7. Рекомендована література.....	27

Вступ. Предметом даної дисципліни є вивчення основних понять, категорій, систем, алгоритмів реалізації екологічної політики на державному рівні та системи публічного управління нею, ознайомлення студентів із процесом організації охорони навколишнього природного середовища на рівні держави, вивчення основних показників, що характеризують стан використання та відновлення природних ресурсів. Проведення практичних занять із дисципліни «Публічне управління екологічною політикою» розраховано на студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційною програмою підготовки бакалаврів за спеціальністю «Публічне управління і адміністрування».

1. Мета і завдання виконання практичних занять

Основною *метою* вивчення дисципліни «Публічне управління екологічною політикою» є формування у бакалаврів системи базових знань щодо системного управління екологічною сферою, екологічною політикою, управління охороною навколишнього природного середовища та екологічною безпекою, функціонуванням економічного механізму

природоохоронної діяльності, ознайомлення їх з методикою розрахунку основних економічних і фінансових показників відшкодування збитків за забруднення довкілля й бездозвільне використання природних ресурсів, податкових платежів у сфері екологічної політики на всіх рівнях. Основними завданнями навчальної дисципліни «Публічне управління екологічною політикою» є такі:

- вивчення основних понять, категорій, систем, алгоритмів дисципліни «Публічне управління екологічною політикою»;
- ознайомлення із процесом організації охорони навколишнього природного середовища на рівні держави та реалізації екологічної політики;
- вивчення основних показників, що характеризують стан використання та відновлення природних ресурсів;
- вивчення системи податкового регулювання екологічної діяльності на державному, обласному та локальному рівнях;
- набуття практичних навичок розв'язання практичних задач у сфері використання природних ресурсів, економічного оцінювання природних послуг екосистем;
- визначення економічного змісту та значення реалізації належної екологічної політики для соціально-економічного розвитку територій;
- вивчення порядку проведення екологічного контролю механізму відповідальності за порушення законодавства у сфері навколишнього природного середовища.

Вивчення навчальної дисципліни надає здобувачам вищої освіти компетентностей щодо:

ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського

(вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК 13. Здатність використовувати джерела управлінської, статистичної інформації для підготовки службових документів.

ФК 2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

ФК 3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

ФК 7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

ФК 8. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

ФК 9. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

ФК 10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

ФК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи щодо впровадження оптимальних форм і методів діяльності органів публічного адміністрування, враховуючи антикризові механізми розвитку громадянського суспільства.

ФК 14. Здатність досліджувати та розв'язувати складні проблеми управлінської діяльності, використовувати та впроваджувати нові підходи до публічного управління з

врахуванням євроінтеграційних завдань з метою підвищення його ефективності в різних сферах, секторах.

ФК18. Здатність аналізувати зміни до законодавства в публічній сфері та використовувати сучасні форми правозахисту.

Результатами навчання, які набувають здобувачі вищої освіти вивчаючи дану дисципліну є:

ПРН4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

ПРН5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН6. Знати та застосовувати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН7. Вміти організовувати та брати участь у волонтерських/культурно-освітніх/спортивних проектах, спрямованих на формування здорового способу життя / активної громадянської позиції.

ПРН8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень, в т.ч. при виникненні конфліктних ситуацій.

ПРН11. Уміти відшукувати та узагальнювати інформацію, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

ПРН14. Уміти коригувати діяльність у випадку зміни вихідних умов.

ПРН16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

ПРН17. Уміння використовувати іноземний досвід міжнародної міжрегіональної співпраці та реалізовувати євроінтеграційні завдання в публічному управлінні та адмініструванні.

ПРН18. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних, екологічних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

ПРН19.Знати особливості реалізації управлінських функцій, використовувати системні знання про механізми, методи та інструменти публічного управління в різних сферах.

2. Тематика практичних занять

Модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНОЮ ПОЛІТИКОЮ

Тема 1. Предмет, методологічна основа публічного управління екологічною політикою.

Мета: ознайомити студентів із сутністю, поняттям, структурою, змістом публічного управління в екологічній сфері України, основними нормативно-законодавчими актами, що регулюють природоохоронну діяльність.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Основні підходи до розуміння публічного управління в екологічній сфері та його еволюція.
2. Методологічна основа публічного управління в екологічній сфері.
3. Основні положення Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища».
4. Публічне управління в екологічній сфері як напрям наукових досліджень, сукупність знань та навчальна дисципліна.
5. Співвідношення управління та адміністрування, екологічної та природоохоронної політики.
6. Органи державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Тема 2. Екологічна політика України: поняття та структура.

Мета: ознайомити студентів із складовими екологічної політики, процесом управління нею, видами природоохоронної діяльності, принципами та засадами реалізації екологічної політики, основними сучасними проблемами, які виникають в управлінні екологічною сферою.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Зміст екологічної системи України.
2. Структура екологічної системи.
3. Функціонування інституцій у екологічній сфері.
4. Ланки екологічної системи, їх характеристика.
5. Характеристика стану сучасної екологічної політики в Україні.
6. Основні проблеми державного регулювання екологічної політики
7. Закордонний досвід успішної екологічної політики.

Тема 3. Економічні основи використання природних ресурсів.

Мета: вивчення економічних засад використання природних ресурсів в Україні, основних видів податків за використання природних ресурсів та їх розщеплення між різними рівнями бюджетної системи, характеристика та поняття економіки довкілля, її структури та оцінка перспектив розвитку.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Сутність та значення економіки природокористування.
2. Економічні засади реалізації природоохоронної політики в Україні.

3. Стратегія і тактика природокористування.
4. Основні завдання та напрями екологічної політики України.
5. Види природних ресурсів.
6. Оцінка ефективності екологічної політики.
7. Промислова ресурсна політика держави.
8. Ліцензування природокористування.
9. Застосування гранично-допустимих концентрацій та граничнодопустимих викидів, методологія їх оцінювання.

Тема 4. Управління інноваційною діяльністю та екологічним розвитком підприємств.

Мета: ознайомити студентів із соціально-економічними передумовами створення та розвитку екологічних інновацій в Україні, законодавче забезпечення управління інноваційним розвитком суб'єктів господарювання, структура організаційно-економічного механізму управління екологічними інноваціями підприємств, позитивний закордонний досвід реалізації екологічних інновацій, поняття та сутність управління інноваційною діяльністю.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Сутність та поняття управління інноваційною діяльністю.
2. Класифікація видів інноваційної діяльності.
3. Організаційно-економічний механізм управління екологічними інноваціями підприємств.
4. Види природоохоронних видатків та їх класифікація.
5. Поточні видатки та видатки розвитку у сфері інноваційної діяльності.

6. Фактори, що впливають на формування екологічних інновацій підприємств України в сучасних умовах.

7. Поняття та види екологічних інновацій.

Тема 5. Економічний механізм охорони навколишнього природного середовища.

Мета: ознайомити студентів із поняттям та структурою економічного механізму охорони навколишнього природного середовища (ОНПС), порядком використання місцевих природних ресурсів, інструментами економічного механізму, формуванням фінансової стабільності в екологічній сфері, системою ліцензування та нарахування податків за природокористування.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Сутність, функції та роль економічного механізму ОНПС.
2. Ліцензування природокористування, його поняття та основні засади.
3. Державна регіональна екологічна політика та її фінансування.
4. Міжбюджетні відносини у сфері природокористування.
5. Інструменти економічного механізму.
6. Характеристика методів ОНПС.

Тема 6. Податки та податкова система у структурі екологічної політики.

Мета: ознайомити студентів із порядком формування та справляння податів у сфері природокористування, розумінням

податкової системи та її елементами, видами податків та системою їх розмежування між різними рівнями бюджетів.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Види податків у сфері природокористування.
2. Сутність і види податків у структурі екологічної системи.
3. Механізм непрямого оподаткування в Україні.
4. Основи побудови податкової системи та організація оподаткування.
5. Пряме оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності.
6. Плата за землю.
7. Плата за використання водних ресурсів.
8. Плата за розміщення відходів.

Тема 7. Закордонний досвід та проектна діяльність у системі публічного управління екологічною політикою.

Мета: ознайомити студентів із порядком ведення екологічної політики та її елементами з точки зору розвитку міжнародної співпраці, системою проектів задля залучення додаткових інвестицій у екологічну сферу, принципами публічного управління у сфері екологічного та просторового проектування, інструменти державного регулювання ефективного використання фінансових ресурсів та ведення екологічного інвестування.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Особливості формування екологічних проектів.
2. Форми й методи екологічної проектної діяльності.
3. Закордонний досвід реалізації проектів Європейського Союзу у сфері захисту довкілля.
4. Фінансування природоохоронних проектів.

5. Інструменти державного регулювання ефективного використання фінансових ресурсів.
6. Порядок ведення екологічного інвестування.
7. Поняття просторового планування.
8. Порядок подання природоохоронних проєктів.

Модуль 2. РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Тема 8. Публічне управління у сфері використання земельних ресурсів.

Мета: ознайомити студентів із процесом публічного управління у сфері використання земельних ресурсів, встановленням та розрахунком плати за землю, земельного податку, обґрунтування перспектив розвитку збереження і відтворення земельних ресурсів.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Поняття землекористування.
2. Види землекористування та їх вплив на довкілля.
3. Закордонний досвід охорони земельних ресурсів.
4. Система управління земельними ресурсами на місцевому рівні.
5. Система управління земельними ресурсами на обласному рівні.
6. Податок на землю та його трансформація.
7. Відтворення земельних ресурсів.
8. Повноваження та функції Держкомзему України.
9. Повноваження Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.
10. Бюджетні інвестиції у раціоналізацію сфери землекористування.

11. Система управління земельними ресурсами на загальнодержавному рівні.

Тема 9. Публічне управління у сфері використання водних ресурсів.

Мета: ознайомити студентів із процесом публічного управління у сфері використання водних ресурсів, встановленням та розрахунком плати за водокористування, розумінням поняття «раціональне використання водних ресурсів», обґрунтування перспектив розвитку збереження і відтворення водних ресурсів, очищення природних вод, оподаткування забору води в межах ліміту та поза ним.

Норма часу (за навчальною програмою): 2

год. **Питання для обговорення:**

1. Поняття водних ресурсів.
2. Поняття водокористування.
3. Функції Держводгоспу України.
4. Управління водогосподарським комплексом.
5. Механізми взаємодії суспільства та економіки в галузі водокористування.
6. Закордонний досвід охорони водних ресурсів.
7. Очищення природних вод.
8. Діагностика показників водокористування в Україні.
9. Розвиток житлово-комунального господарства.
10. Глобальні проблеми людства.
11. Сталий розвиток та цілі сталого розвитку.

Тема 10. Публічне управління у сфері використання лісових ресурсів та збереження біорізноманіття.

Мета: ознайомити студентів із процесом публічного управління у сфері використання лісових ресурсів, збереження

біорізноманіття, природно-заповідного фонду, встановленням та розрахунком плати за природокористування, розуміння поняття «раціональне використання лісових ресурсів», обґрунтування перспектив розвитку збереження і відтворення природних ресурсів (флори і фауни), їх відтворення.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Поняття, призначення та функції природно-заповідного фонду.
2. Лісові ресурси та їх характеристика.
3. Кліматичні зміни та їх характеристика.
4. Кіотський протокол.
5. Міжнародні організації із захисту природи та їх діяльність.
6. Світовий фінансовий ринок торгівлі квотами на викиди.
7. Поняття та види, функції біорізноманіття.
8. Види установ природно-заповідного фонду.
9. Призначення заповідників (природних та біосферних) та їх роль у сучасній екологічній політиці.
10. Призначення національних природних парків та їх роль у туристичній сфері та у збереженні природи.
11. Регіональні природні парки та їх місце у розвитку місцевих територій.
12. Зонування територій природно-заповідного фонду.

Тема 11. Публічне управління у сфері видобутку й використання паливно-енергетичних ресурсів.

Мета: ознайомити студентів із станом паливно-енергетичного комплексу, основні гравці на ринку паливно-енергетичних ресурсів, проблеми ПЕК, закономірністю розвитку ПЕК в Україні та за кордоном, процес управління ПЕК, здійснення контролю

за використанням паливно-енергетичних ресурсів, відповідальність у сфері ПЕК.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Стан паливно-енергетичного комплексу.
2. Основні гравці на ринку паливно-енергетичних ресурсів.
3. Сучасні проблеми функціонування ПЕК.
4. Закономірність розвитку ПЕК в Україні та за кордоном.
5. Процес управління ПЕК.
6. Контроль за використанням паливно-енергетичних ресурсів.
7. Відповідальність у сфері ПЕК.
8. Органи державного управління ПЕК та їх характеристика.
9. Газовидобуток в Україні.

Тема 12. Міжнародна співпраця у сфері реалізації екологічної політики.

Мета: ознайомити студентів із принципами міжнародної співпраці в публічному управлінні екологічною сферою, її позитивними та негативними впливами, перспективами формування демократичного суспільства з екологічно зрілим мисленням і вихованням, напрямками міжнародної співпраці, розвитком транскордонного співробітництва та кооперації, реалізація екологічних міжнародних проєктів, міжнародні екологічні угоди та плани.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Публічна служба та її значення в системі екологічної політики.
2. Принципи міжнародної співпраці в публічному управлінні екологічною сферою.

3. Позитивні впливи та перспективи формування демократичного суспільства з екологічно зрілим мисленням і вихованням.
4. Напрями міжнародної співпраці у екологічній сфері.
5. Розвиток транскордонного співробітництва та кооперації у сфері охорони природи.
6. Міжнародні інституції.
7. Реалізація екологічних міжнародних проєктів.
8. Міжнародні екологічні угоди та плани.

Тема 13. Інформаційне забезпечення управління екологоекономічною безпекою держави.

Мета: ознайомити студентів із поняттям екологічної безпеки, інформаційним забезпеченням екологічного управління, нормативно-правовою базою екологічної безпеки, її взаємозв'язок із екологічною та соціальною безпекою, місце у структурі національної безпеки, сучасним станом екологічної безпеки України та перспективами посилення екологічної безпеки держави.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Поняття екологічної безпеки.
2. Поняття інформаційного забезпечення екологічного управління.
3. Нормативно-правова база екологічної безпеки, її взаємозв'язок із екологічною та соціальною безпекою.
4. Місце екологічної безпеки у структурі національної безпеки.
5. Сучасний стан екологічної безпеки України.
6. Перспективи посилення екологічної безпеки держави.

Тема 14. Відповідальність у сфері публічного управління екологічною політикою.

Мета: ознайомити студентів із поняттям правопорушень та відповідальності у сфері екологічної безпеки, відповідальність органів державної влади та місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, екологічних установ і організацій, посадових осіб за правопорушення у природоохоронній сфері.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Правопорушення та відповідальність у екологічній політиці.
2. Відповідальність органів державної влади та місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ і організацій у сфері дотримання екологічного законодавства, посадових осіб за правопорушення у екологічній сфері.
3. Відповідальність недержавних організацій, органів і осіб, які не знаходяться на державній службі чи службі в органах місцевого самоврядування за правопорушення у сфері публічного управління екологічною політикою.
4. Правопорушення та відповідальність при здійсненні міжнародної публічної екологічної діяльності.

3. Тематика самостійної роботи

Тема 1. Предмет, методологічна основа публічного управління екологічною політикою.

Питання для самостійного вивчення:

1. Публічне управління в екологічній сфері як напрям наукових досліджень, сукупність знань та навчальна дисципліна.

2. Співвідношення управління та адміністрування, екологічної та природоохоронної політики.

3. Органи державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Тема 2. Екологічна політика України: поняття та структура. **Питання для самостійного вивчення:**

1. Зміст екологічної системи України.
2. Структура екологічної системи.
3. Основні проблеми державного регулювання екологічної політики.
4. Закордонний досвід успішної екологічної політики.

Тема 3. Економічні основи використання природних ресурсів. **Питання для самостійного вивчення:**

1. Сутність та значення економіки природокористування.
2. Основні завдання та напрями екологічної політики України.
3. Промислова ресурсна політика держави.
4. Ліцензування природокористування.

Тема 4. Управління інноваційною діяльністю та екологічним розвитком підприємств.

Питання для самостійного вивчення:

1. Сутність та поняття управління інноваційною діяльністю.
2. Види природоохоронних видатків та їх класифікація.
3. Поточні видатки та видатки розвитку у сфері інноваційної діяльності.
4. Поняття та види екологічних інновацій.

Тема 5. Економічний механізм охорони навколишнього природного середовища.

Питання для самостійного вивчення:

1. Ліцензування природокористування, його поняття та основні засади.
2. Державна регіональна екологічна політика та її фінансування.
3. Міжбюджетні відносини у сфері природокористування.
4. Інструменти економічного механізму.

Тема 6. Податки та податкова система у структурі екологічної політики.

Питання для самостійного вивчення:

1. Сутність і види податків у структурі екологічної системи.
2. Механізм непрямого оподаткування в Україні.
3. Основи побудови податкової системи та організація оподаткування.
4. Пряме оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності.

Тема 7. Закордонний досвід та проектна діяльність у системі публічного управління екологічною політикою.

Питання для самостійного вивчення:

1. Особливості формування екологічних проектів.
2. Фінансування природоохоронних проектів.
3. Порядок ведення екологічного інвестування.
4. Поняття просторового планування.

Тема 8. Публічне управління у сфері використання земельних ресурсів.

Питання для самостійного вивчення:

1. Закордонний досвід охорони земельних ресурсів.

2. Система управління земельними ресурсами на місцевому рівні.
3. Система управління земельними ресурсами на обласному рівні.
4. Повноваження та функції Держкомзему України.
5. Повноваження Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

Тема 9. Публічне управління у сфері використання водних ресурсів.

Питання для самостійного вивчення:

1. Поняття водних ресурсів.
2. Закордонний досвід охорони водних ресурсів.
3. Очищення природних вод.
4. Діагностика показників водокористування в Україні.
5. Розвиток житлово-комунального господарства.

Тема 10. Публічне управління у сфері використання лісових ресурсів та збереження біорізноманіття.

Питання для самостійного вивчення:

1. Лісові ресурси та їх характеристика.
2. Кіотський протокол.
3. Міжнародні організації із захисту природи та їх діяльність.
4. Світовий фінансовий ринок торгівлі квотами на викиди.
5. Зонування територій природно-заповідного фонду.

Тема 11. Публічне управління у сфері видобутку й використання паливно-енергетичних ресурсів.

Питання для самостійного вивчення:

1. Основні гравці на ринку паливно-енергетичних ресурсів.
2. Сучасні проблеми функціонування ПЕК.

3. Контроль за використанням паливно-енергетичних ресурсів.
4. Відповідальність у сфері ПЕК.

Тема 12. Міжнародна співпраця у сфері реалізації екологічної політики.

Питання для самостійного вивчення:

1. Принципи міжнародної співпраці в публічному управлінні екологічною сферою.
2. Позитивні впливи та перспективи формування демократичного суспільства з екологічно зрілим мисленням і вихованням.
3. Напрями міжнародної співпраці у екологічній сфері.
4. Розвиток транскордонного співробітництва та кооперації у сфері охорони природи.
5. Міжнародні інституції.

Тема 13. Інформаційне забезпечення управління екологоекономічною безпекою держави.

Питання для самостійного вивчення:

1. Поняття екологічної безпеки.
2. Нормативно-правова база екологічної безпеки, її взаємозв'язок із екологічною та соціальною безпекою.
3. Сучасний стан екологічної безпеки України.

Тема 14. Відповідальність у сфері публічного управління екологічною політикою.

Питання для самостійного вивчення:

1. Правопорушення та відповідальність у екологічній політиці.

2. Правопорушення та відповідальність при здійсненні міжнародної публічної екологічної діяльності.

4. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ НАПИСАННЯ РЕФЕРАТИВ

1. Поняття та сутність публічного управління екологічною сферою.
2. Зміст, необхідність та призначення екологічної політики.
3. Сутність екологічної політики.
4. Поняття природно-заповідного фонду та біорізноманіття: особливості охорони.
5. Види і структура природокористування.
6. Сутність публічного управління екологічною сферою.
7. Організація процесу реалізації екологічної політики на державному рівні.
8. Стан лісових ресурсів та їх характеристика.
9. Стан та використання водних ресурсів в Україні.
10. Податкове законодавство у сфері використання природних ресурсів.
11. Роль і функції податків та порядок їх справляння у екологічній сфері.
12. План відрахувань від загальнодержавних податків у місцеві бюджети від використання природних ресурсів.
13. Поняття екологічної безпеки та її місце у структурі національної безпеки держави.
14. Екологічна освіта та її роль.
15. Розвиток паливно-енергетичного комплексу України.
16. Класифікація природних ресурсів.
17. Відповідальність у сфері природокористування.

18. Організаційно-економічний механізм збереження біорізноманіття.
19. Витрати на охорону природи.
20. Природокористування в сучасних умовах.
21. Основні вимоги до екологічної політики.
22. Інформаційне забезпечення управління екологічною безпекою держави.
23. Міжнародні інституції у екологічній сфері.
24. Оцінка екосистемних функцій природи.
25. Економічна оцінка природно-заповідного фонду.
26. Поняття державної екологічної політики та її складові.
27. Види видатків на природоохоронну діяльність та їх класифікація.
28. Поточні видатки та видатки розвитку у екологічній сфері.
29. Порядок розмежування видатків між різними рівнями бюджетної системи за використання природних ресурсів.
30. Екологічне страхування.
31. Ліцензування видів природоохоронної діяльності.
32. Організація природоохоронної діяльності України на основі закордонного досвіду.
33. Дослідження стану діяльності заповідників в Україні.
34. Закордонний досвід управління заповідниками та національними природними парками.
35. Основні проблеми формування екологічної політики.
36. Основні проблеми, що пов'язані із контролем формування і виконання природоохоронних заходів в Україні.
37. Закордонний досвід екологічної політики: аспекти залучення в Україну.
38. Функціонування міжнародних організацій у екологічній сфері.

39. Нормативно-правове регулювання екологічної діяльності в Україні.
40. Визначте роль і необхідність землі як фактору виробництва.
41. Сутність бухгалтерського обліку у природоохоронній сфері.
42. Дайте визначення категорії «водокористування» та охарактеризуйте її вплив на екологічну діяльність підприємств.
43. Сутність понять контролю і аудиту у екологічній сфері.
44. Охарактеризуйте основні напрями регуляторної екологічної політики держави.
45. Дайте визначення поняттю ресурсів, факторів виробництва, які використовують підприємства.
46. Основні фонди, сутність та вплив на результати діяльності.
47. Дайте визначення амортизації основних засобів у екологічній сфері та охарактеризуйте її основні методи.
48. Екологічні інновації та їх значення.
49. Охарактеризуйте природні і трудові ресурси підприємства.
50. Поясніть роль і важливість інформації і екологічній діяльності підприємств, як фактору виробництва.
51. Сутність основних показників результативності інноваційної діяльності підприємства.
52. Прибуток як абсолютний показник прибутковості екологічної діяльності.
53. Аналіз «затрати-вигоди» у екологічній сфері.
54. Собівартість: визначення, зміст у екологічній сфері.
55. Екологічні товари та послуги на ринку..
56. Екологічні торгові марки та бренди.

57. Форми безготівкових розрахунків у екологічній сфері.
58. Збереження історико-культурної спадщини держави.
59. Сутність екологічної звітності підприємства та її складових елементів.
60. Суть і функції екологічного податку.
61. Платежі за використання природних ресурсів (водних, земельних, лісових).
62. Екологічна мережа та її призначення у стратегії сталого розвитку.
63. Контроль фінансової служби підприємства за прибутковістю і рентабельністю в екологічній сфері.
64. Суть і функції земельного податку.
65. Сталий розвиток та цілі сталого розвитку.
66. Складові екологічної політики держави.

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Результати *поточної роботи* (завдань, які студенти виконують на практичних заняттях й консультаціях, результати самостійної роботи студентів) оцінюють за такими критеріями:

Задачі, розрахункові завдання, ситуаційні вправи, кейси (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання взагалі не виконано;

40% – завдання виконано не повною мірою й містить помилки методичного чи розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, проте містить вагомні помилки у розрахунках чи у методиці;

80% – завдання виконано вчасно й у належним чином, проте містить окремі несуттєві неточності (оформлення, висновки, розмірності, тощо);

100% – завдання виконано вірно, вчасно, без зауважень викладача. Підсумкові оцінки за навчальною дисципліною «Публічне управління екологічною політикою» викладач виставляє студентам за сумарною кількістю набраних балів, отриманих як результат поточного контролю.

Позитивні оцінки викладач виставляє лише тим студентам, які виконали поставлені силабусом даної навчальної дисципліни завдання і набрали за результатами поточного контролю не менше 60 балів.

6. Розподіл балів, які отримують студенти

Шкала оцінювання

Поточне тестування та самостійна робота														Підсумковий контроль		Сума	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2									M1	M2		
T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T			T	M1
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14				
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	20	20		

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90–100	відмінно
82–89	добре
74–81	

64–73	задовільно
60–63	
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення

1. Силабус навчальної дисципліни «Публічне управління екологічною політикою» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форм навчання. Г.Ф. Мартинюк Рівне : НУВГП, 2023. 15 с.

Основна

1. Волошин С., Веклич О., Жарова Л. Формування та реалізація національної екологічної політики України. К., 2012. 336 с.

2. Житник Т. П. Особливості впровадження екологічних інновацій в агропромислових підприємствах. *Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту. Стратегічні пріоритети розвитку економіки, фінансів, обліку, підприємництва та торгівлі, публічного управління в Україні та світі* : матеріали міжн. наук.- практ. конф., 30 жовтня 2020 р. Біла Церква : БНАУ, 2020. С. 60–63.

3. Князева Т. В. Міжнародна екологічна політика: теорія, методологія, сценарії розвитку : монографія. Херсон : ПП Вишемирський В.С., 2014. 384 с.

Коленов О. М. Теоретичні засади механізму формування та реалізації державної екологічної політики в Україні. *Ефективність державного управління*: зб. наук. пр. ЛРІ НАДУ. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2014. Вип. 38. С. 361.

4. Курс лекцій з дисципліни «Екологічне управління та безпека бізнесу» / Укладачі: Р. П. Шерстюк, Л. Я. Малюта, Л. М. Мельник. Тернопіль : ТНТУ ім. Івана Пулюя, 2017. 338 с.

5. Ладиченко В. В., Гиренко І. В., Головка Л. О., Вітів В. А. Екологічна політика і право ЄС : навч. посібник. К. : Видавничий центр НУБіП України. 2019. 363 с.

6. Матвійчук В. К., Чугаєнко Ю. О., Савенков О. І. Екологічна політика в системі державного управління національним господарством: монографія. К. : Національна академія управління, 2013. 198 с.

7. Перга Т. Ю. Глобальна екологічна політика та Україна: монографія. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. 288 с.

8. Радовенчик Я., Гомеля М., Трус І. Екологічні аспекти керування якістю навколишнього середовища. Кондор, 2020. 208 с.

9. Коленов О. М. Теоретичні засади механізму формування та реалізації державної екологічної політики в Україні. *Ефективність державного управління* : зб. наук. пр. ЛРІ НАДУ. Вип. 38. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2014. С. 361.

Допоміжна

1. Димань Т. М., Мазур Т. Г. Основні законодавчі документи щодо харчової безпеки в Україні. *Безпека продовольчої сировини і харчових продуктів* : підручник. К. : ВЦ "Академія", 2011. С. 41–44.

2. Самойленко Н. М., Райко Д. В., Аверченко В. І. Організація та управління в природоохоронній діяльності : навч. посіб. Харків : НТУ «ХП», вид-во «Лідер», 2018. 174 с.

3. Системи екологічного управління: сучасні тенденції та міжнародні стандарти : посібник / С. В. Берзіна, В. М. Берзін, В. М. Вакараш та ін. К. : Ін-т екол. управління та збалансованого природокористування, 2017. 134 с.

4. Шмандій В. М., Солошин І. О. Управління природоохоронною діяльністю : навч. посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 296 с.
5. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року [Електронний ресурс] : Закон України № 2697-VIII від 28.02.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19>
6. Антонова С. Є., Мартинюк Г. Ф. Законодавство України під час воєнного стану. *Наука, технології, інновації: світові тенденції та регіональний аспект* : Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 23–24 вересня 2022 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. Одеса : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2022. С. 74–78.
7. Мартинюк Г., Маланчук Л. О. Посилення інформаційної безпеки України в умовах громадянського суспільства : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з іноземною участю «Актуальні питання розвитку економічної науки та її вплив на становлення громадянського суспільства». 20 квітня 2018 р. м. Рівне. С. 236–238.